

Aan: Wijkkerkenraden
Van: Algemene Kerkenraad
Betreft: Discussienotitie beleidsplan Hervormd Dordrecht 2013-2019
Datum: mei 2013

1) Inleiding

De kerkorde bepaalt dat de kerkenraad een beleidsplan opstelt (ord. 4.8.5). Deze verplichting geldt zowel voor de wijkkerkenraden als voor de algemene kerkenraad. Het beleidsplan wordt vastgesteld voor vier jaar en jaarlijks wordt bezien of het wijziging behoeft. Vaststelling geschiedt na overleg met de colleges en alle daarvoor in aanmerking komende organen van de gemeente en nadat de leden van de wijkgemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken. Jaarlijks overlegt de kerkenraad met de colleges en de organen over eventuele wijziging. De algemene kerkenraad moet dus een beleidsplan vaststellen. In deze discussienotitie formuleert de algemene kerkenraad een aantal vraagpunten, waarover hij voor de vaststelling van het beleidsplan met de wijkkerkenraden, de colleges en de PGDD in gesprek wil.

2) Waartoe is de kerk?

Om te beginnen is de vraag te stellen waartoe de kerk op aarde en op het eiland van Dordt is. De visienota die vorig jaar is opgesteld in het kader van de samenwerking op het eiland zegt er het volgende over:

Een protestantse gemeente is een gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland. De Protestantse Kerk in Nederland belijdt gestalte van de ene christelijke Kerk te zijn en te leven uit de genade van God, die in Jezus Christus tot ons gekomen is. Als gemeente van Jezus Christus leeft een protestantse gemeente uit de genade van God. Ook gaat het erom de opdracht van haar Heer te volgen. Door het Woord van God te horen, te verkondigen en te doen dient en looft zij God Drieënig als Vader, Zoon en Heilige Geest. Het evangelie is een groots geschenk, dat erom vraagt dat we er ons helemaal door laten vervullen, en ook kritisch staat tegenover de tijdgeest van een maatschappij, waarin vaak egoïsme als uitgangspunt genomen wordt.

Een protestantse gemeente functioneert zelfstandig binnen het geheel van de regionale en landelijke Kerk. Zij vormt voor haar leden en haar werkgebied de gemeenschap die tot eenheid, getuigenis en dienst geroepen is en rondom Woord en sacramenten samenkomt. Zij heeft daarbij alle functies te vervullen, die een gemeente voor haar leden en voor de samenleving heeft. In de vervulling van haar opdracht wendt de gemeente zich ook naar de wereld, want zij belijdt in haar vieringen en andere activiteiten, dat Jezus Christus de Heer en Verlosser van de wereld is. Daarom roept zij de maatschappij, de cultuur en ook de staat op het leven te vernieuwen. Nu men in onze maatschappij gemakkelijk geneigd is de betekenis van het christelijke geloof verkeerd op te vatten of te onderschatten, moet de gemeente zich des te indringender van haar missionaire taak bewust zijn.

De vraag is of deze visie ook tot de vereniging uiterlijk in 2019 de visie is van Hervormd Dordrecht en in welke mate we aan de verschillende onderdelen daar invulling aan geven?

3) Reikwijdte algemene kerkenraad

Binnen de gemeente als geheel zijn vier niveaus te onderscheiden waarop de taken worden vervuld:

1. het niveau van de zelfstandige wijkgemeente;
2. het niveau van samenwerkende wijkgemeenten;
3. het niveau van Hervormd Dordrecht als geheel;
4. het niveau van de samenwerking tussen de Protestantse gemeente en Hervormd Dordrecht.

In de beleidsplannen van de wijkgemeenten komen de niveaus 1 en 2 aan bod. Het beleidsplan van de algemene kerkenraad betreft de niveaus 2, 3 en 4.

Bij de verdeling van de taken en verantwoordelijkheden tussen de wijkgemeenten en de centrale gemeente is al jaren beleid dat het centrale deel van de gemeente zich ontwikkelt tot een organisatie die voorwaarden schept voor het functioneren van wijkgemeenten en voor synergie tussen die wijkgemeenten. Er is geleidelijk maar gestaag gewerkt aan versterking van de autonomie van de wijkgemeenten. Hierbij speelden twee overwegingen een rol:

- 1) het hart van de gemeente klopt op het niveau van de wijkgemeenten, dat is de plaats waar gemeenteleden zich mee verbonden weten en,
- 2) in het verlengde daarvan, wijkgemeenten zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor evenwicht tussen uitgaven en inkomsten.

Het vorige beleidsplan van de algemene kerkenraad beschreef de functie van de centrale gemeente als volgt:

“De bevoegdheden, taken en functies van de algemene kerkenraad zijn beperkt tot wat de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland nadrukkelijk toerekent aan een algemene kerkenraad. De algemene kerkenraad heeft de volgende functies en taken:

-communicerend: de AK zal het onderling gesprek tussen wijkgemeenten en tussen de verschillende “modaliteiten” bevorderen.

- samenbindend en ondersteunend: de AK zal bevorderen dat wijkgemeenten, ondanks verschillen, daar waar mogelijk samenwerken. Op verzoek zal zij de wijkkerkenraden ondersteunen bij de uitvoering van haar taken.

- informierend en opiniërend: de AK zal bevorderen dat wijkgemeenten geïnformeerd worden over kerkelijke en maatschappelijke zaken en zal bijdragen in de meningsvorming daarover.

- coördinerend: de AK zal bevorderen dat er samenhang is tussen het beleid van het College van Diakenen, het College van Kerkrentmeesters en de wijkkerkenraden.

- besluitvormend: de AK neemt besluiten in overeenstemming met kerkorde en plaatselijke regeling, daarbij zo veel als mogelijk rekening houdend met de verschillende belangen.”

Op de vraag in hoeverre de algemene kerkenraad deze minimale functie in de afgelopen jaren op een goede wijze heeft vormgegeven, verschillen de antwoorden. Sommigen vinden zelfs de bovenbeschreven minimale functie van de algemene kerkenraad nog te ruim en vinden het prima dat daar niet in alle gevallen actief aan gewerkt is. Anderen vinden dat er te veel tijd is gaan zitten in het SoW-proces, waardoor onderdelen van de functie van de algemene kerkenraad niet goed uit de verf zijn gekomen. Weer anderen

wijzen juist op het vele werk wat er wel is verzet in de afgelopen beleidsperiode. Met name wordt er dan gewezen op de totstandkoming van een gezamenlijk kerkblad, de unanieme besluitvorming m.b.t. het fusie-in-twee-fasen-proces en het uitblijven van conflicten m.b.t. de benoeming van predikanten, pastoraal werkers, e.a. medewerkers, die in het verleden zich regelmatig hebben voorgedaan.

De vraag die aan het begin van het opstellen van een nieuwe beleidsplan gesteld kan worden is wat de gewenste verdeling is in taken en verantwoordelijkheden tussen de wijkgemeenten en de centrale gemeente. Anders gevraagd: welke betekenis moeten, willen en/of kunnen we geven aan het met elkaar zijn van Hervormde Gemeente van Dordrecht binnen de PKN.

Grofweg zijn er qua antwoord drie richtingen mogelijk waarover we verder van gedachten willen wisselen:

- 1) We gaan verder op de weg van versterken van de wijkgemeenten. De centrale gemeente wordt daarmee de komende jaren minder relevant. De centrale gemeente heeft alleen een rol als dat het werk van de wijkgemeente ten goede komt en wanneer dat door de wijkgemeenten wordt gevraagd. Het zou goed zijn wanneer het werk van de AK, van het CvD en het CvK aan het begin van de nieuwe beleidsperiode tegen het licht gehouden wordt en er bekeken wordt wat er bij de wijken kan worden neergelegd. Pas wanneer er een positief antwoord is waarom iets tot de taken en verantwoordelijkheden van de centrale gemeente behoort, blijft het op centraal niveau.
- 2) We hebben een goed evenwicht gevonden in de verdeling tussen wijkgemeenten en centrale gemeenten. De centrale gemeente krijgt vooral gestalte middels:
 - a. het gezamenlijk vormgeven van de centrale diaconale projecten,
 - b. de synergie die de samenwerking m.b.t. de centrale kerkrentmeesterij oplevert, zoals het werkgeverschap van personeel, het grootonderhoud van de gebouwen en de centrale opstelling en controle van begroting en rekening,
 - c. de centrale bekrachtiging van (de optelsom van) door wijkgemeenten opgestelde voorstellen (roosters van kerkdiensten, collecteroosters, begrotingen en jaarrekeningen) en
 - d. voorbereiden van het samengaan met de PGDD
 - e. Vraag: welke behoefte is er nog meer? 1 maal per jaar gezamenlijke ambtsdragers-bijeenkomst? Actiever naar burgerlijke gemeente of bijvoorbeeld wereldraad van kerken?
- 3) De optelsom van de wijkgemeenten zou meer kunnen zijn dan de som der delen. Om te beginnen hebben de verschillende wijkgemeenten elkaar meer te vertellen dan er nu gebeurt en de verschillende wijkgemeenten staan daar voor open. Niet om de veelkleurigheid van de gemeente grijs te maken, maar elkaar te bemoedigen, te verrijken, te troosten en elkaar tot zegen te zijn in deze tijd en in deze samenleving. (Ambtsdragers van) wijkgemeenten ervaren het zijn van onderdeel van de Hervormde Gemeente te Dordrecht overwegend als een lust, i.p.v. een last waar je je eigenlijk ongemakkelijk bij voelt en dus het liefst niet te veel ruchtbaarheid aan geeft. Wanneer de Hervormde Gemeente op deze wijze een gemeente is waar "liefde onder elkaar gevonden wordt", geloven we dat dat ook betekenis naar buiten de kerk heeft.

4) Samenwerking met de Protestantse gemeente Dordrecht-Dubbeldam

Voor de reikwijdte van het beleidsplan is verder relevant dat de gemeente op weg is naar een vereniging met de Protestantse gemeente Dordrecht-Dubbeldam, uiterlijk op 1 mei 2019.

Voor zowel de PGDD als voor HD geldt een vrij overschrijvings-beleid (perforatie) zodat gemeenteleden van een bepaalde wijk in geheel Dordt en zelfs daarbuiten woonachtig kunnen zijn. Daarnaast is het gehele grondgebied van het eiland van Dordrecht (gedeeltelijk overlappend) opgedeeld naar de wijken voor de verdeling van de verantwoordelijkheid voor de eerste opvang van nieuw inkomenden en voor de pastorale opvang rondom het eigen kerkgebouw. Om diverse redenen overlapt het "wijkwerk" elkaars wijkgemeenten.

Met het oog op de komende vereniging, maar ook ingevolge het bepaalde in de kerkorde (ord. 2.11.5), moeten de kerkenraden elkaar op de hoogte stellen van de werkzaamheden die door of vanwege de gemeente worden verricht, met name waar deze werkzaamheden de missionaire, diaconale en pastorale arbeid en het jeugdwerk van de gemeente betreffen, en op deze terreinen te zoeken naar samenwerking. Het beleidsplan zal inzicht geven in de terreinen waarop de Hervormde gemeente samenwerking zoekt met de Protestantse gemeente. De samenwerking betreft tenminste de onderwerpen die geregeld zijn in de samenwerkingsovereenkomst die per 1 januari jl. van kracht is (zie bijlage 3).

In de Samenwerkingsovereenkomst wordt onder meer het volgende gesteld:

"De gemeenten willen ter voorbereiding van hun vereniging in geestelijk opzicht naar elkaar toegroeien. Zij bevorderen dat door met elkaar op zoveel mogelijk gebieden en in toenemende mate samen te werken, tot dienst aan God en opbouw van Zijn gemeente. In het bijzonder zullen zij dit doen door het houden van geloofsgesprekken tussen de Algemene Kerkenraden en tussen de wijkkerkenraden en door tenminste eenmaal per jaar een gezamenlijke vergadering van alle (wijk)ambtsdragers te houden."

Ook hier geldt de vraag op welk niveau de samenwerking tussen beide centrale gemeenten moet worden vormgegeven. Gebeurt dit doordat wijkgemeenten van beide gemeenten met elkaar samenwerken, of hebben hier juist de algemene kerkenraden een taak te vervullen.

5. Andere onderwerpen t.b.v. het beleidsplan

Welke thema's zijn er in de wijkgemeente actueel, of worden dat in de komende jaren? Wat is de visie van de wijkgemeenten op hun eigen ontwikkeling voor de komende vijf tot tien jaar.

Als vervolg hierop: zijn er onderwerpen die in een nieuw beleidsplan van de centrale gemeente aan de orde zouden kunnen/moeten komen?

Zijn er suggesties met betrekking tot 'derden' waarmee het gesprek aangeknoopt zou kunnen worden m.b.t. onderwerpen voor in het beleidsplan?

6. Termijn beleidsplan

De kerkorde gaat uit van vaststelling van het beleidsplan voor telkens vier jaar.

Hervormd Dordrecht zal in de huidige vorm maximaal zes jaar en vier maanden bestaan.

Het ligt voor de hand het beleidsplan voor die hele periode op te stellen. Na vier jaar moet het dan wel worden herbevestigd.

7. Vervolgproces

Na bespreking van deze notitie met de wijkkerkenraden, zal het vervolgproces bepaald worden. Dit kan door een plenaire terugkoppeling maar kan ook door eerst een concept-beleidsplan op te stellen.

Vanzelfsprekend zal ook het gesprek gevoerd worden met de PGDD.